Nr. 8. 10 žniŭnia 1923 h. Hod VII.

KRYNICA

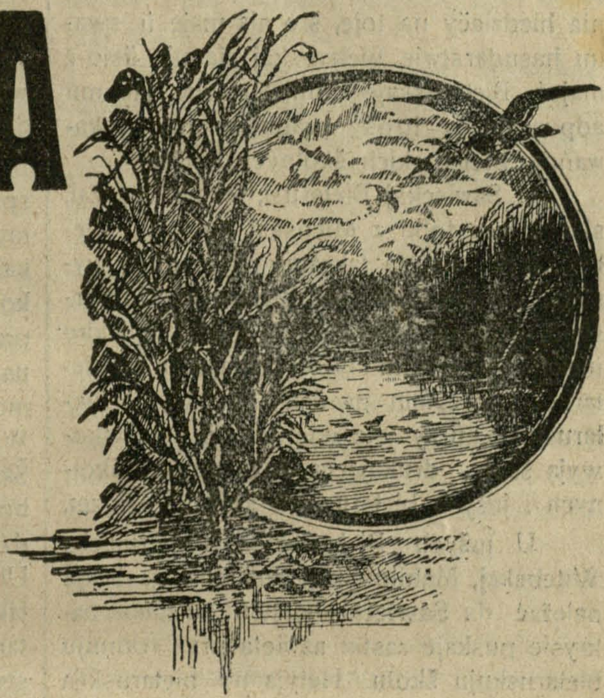

TYDNIOWAJA
SIALANSKAJA HAZETA

Adres Redakcyi i Administracyi:
WILNIA, ZAWALNAJA 7.

KRYNICA kaštuje: na hod 75000 m.
asobny numar 1500 m.

č wyhawarywajecca jak polsk. cz, i ras. ч, a š jak sz i ш.

Najważniejšaja sprawa.

Biełaruski Narod, u tych kutkoch Biełaruskaj Ziamli, dzie najbolš zrazumieŭ patrebu swajho adradžeńnia, zrazumieŭ taksama, što najważniejšaj sprawaj dla jaho jość biełaruskaja narodnaja aświeta. Wiedajuć ab hetym dobra ŭsie razumnyja ludzi kožnaha hasudarstwa. I, kali skažam, jakoje hasudarstwa nie žadaje, kab jaho hramadzianie byli aświečanymi i kab praz heta lahčej zmahalisia za swaje prawy, dyk nie dazwalaje wučyć narod u jaho ŭłasnaj mowie. Tak pastupała Rasieja z usimi niaruskimi narodami: Palakami, Litoŭcami, Łatyšami, Estami, Biełarusami, Ukraincami i z mnohimi inšymi, jakija ŭwachodzili ŭ skład Rasiejskaj Dziaržawy.

Paśla taho, jak u Rasiei skinuli cara, mnohija z henych pryhniečanych narodaŭ, jakija byli światlejšyja, zbudawali sabie swaje ŭłasnyja dziaržawy, a naš narod Biełaruski apynuŭsia miž imi padzieleny. Dwa miljony z lišnim Biełarusaŭ naležać da Polščy, miljonaŭ dziesiać z lišnim naležać da Sawieckaj Biełarusi i da Sawieckaj Rasiei, i značnaja častka apynułasia pad Łatwijaj.

U wa ŭsich hetych dziaržawach, dzie znachodziacca Biełarusy, što datyčyć rodnaj dla ich aświety, rozna bywaje: adno hasudarstwa spahadaje biełaruskaj aświecie bolš, druhoje mienš, a inšaje susim jaho nia cierpić.

Łatwija duža spahadaje našaj rodnaj aświecie i našamu adradžeńniu. Dokazam hetaj spahadnaści i prychilnaści jość dźwie biełaruskija himnazii na skarbowy košt i biełaruskija škoły pačatkowyja.

Litwa taksama z wialikim spačućciom

adnosicca da našaj aświetnaj sprawy, bo, nia hledziačy na toje, što nia maje ŭ swaim hasudarstwie biełaruskaj ziamli, ŭsio-ž majeć Biełaruskaje Ministerstwa, jakomu adpuskajucca hrošy pradusim na drukawańnie biełaruskich školnych knižak.

U Sawieckaj Biełarusi, jakaja, nä žal, składajecca tolki z Mienskaj huberni, biełaruskaja aświeta taksama staić duža wysoka. U Miensku jość Biełaruski Uniwersytet, heta znača wyšejšaja škoła, ŭ jakim niekatoryja pradmiety wykładajucca pa biełarusku; jość tam pa ŭsiej Mienščynie biełaruskija kursy dla wučycialoŭ, pačatkowyja školy, drukujecca duža mnoha školnych i inšych biełaruskich knižak i hazet.

U inšych Biełaruskich huberniach: Witebskaj, Mahiloŭskaj, Smalenskaj, jakija naležać da Sawieckaj Rasiei, taksama pakrysie puskaje rastki aświeta praz rodnuju biełaruskuju školu. Hetyja try biełaruskija huberni balšawiki mieli dałučyć da Sawieckaj Biełarusi, heta znača da Mienskaj hub., ale niešta na hutarkach i pierastali, musić dziela niejkich metaŭ nie žadajuč chutkaha adradžeńnia ŭsiaho Biełaruskaha Narodu, jaki ŭ ich ciapier znachodzicca. A złučyŭšy ŭ wadno ŭsiu Biełaruś, što pad balšawikami i daŭšy joj prawa i pomač, adradžeńnie naša pašłob raści, jak na draždžach.

U Biełarusi, što naležyć da Polščy, sprawa narodnaj biełaruskaj aświety staić musić najhorš. Musić Polšč najbolš zacikaŭlena ŭ tym, kab Narod Biełaruski nikoli świetu nia bačyŭ. U Polščy, choć praŭda, jość až niekalki biełaruskich himnazijaŭ, ale im abo nijakaj hrašowaj dapamohi nie dajecca, abo dajecca, jak napr. Wilenskäj, tak mała, što i hawaryć brydka. Školak biełaruskich pačatkowych na skarbowy košt usiaho jość moža bolš adnaho dziesiatka. Apošnim-ža časam taki nastroj Ułady, što mohuć zakryć i hetyja školy, jakija jość. Pryčyn dla zakryćcia mnoha: tam wučyciel nia maje polskaha abywatelstwa, a jak nia maje, dyk jamu lohka mohuć nia dać, bo ŭ polskich zakonach ab abywatelstwie i sam Salamon nie raźbiarecca, a tam uznoŭ budynak školny starasta zamiest pad školu, addaść pad „Związ-

---

A. Ziaziula († Ks. A. Astramowič).

Alenčyna wiasielle.

(Hl. Nr. 7)

Tut Maksim im na spatyčku
Wyšaŭ z miodam-chlebam;
Pomnić jon staruju zwyčku
Mieć supolnaść z Niebam.

Muzykanty maładomu
Marš prywietny hrajuć,
Bytcam jści skarej da domu
Prosiać, zaklikajuć.

Ale toj na złość narodu
Niešta ŭsio marudzić,
Nia prymaje chleba, miodu,
Tolki chatu studzić.

Urešcie dyj pryniaŭ, skłaniŭsia
Baćku, matca, swatu,
Pachwalony daŭ, spyniŭsia,
Jdzie paważna ŭ chatu.

A dziaŭčata zapiajali
Maładomu pieśni:
Choć zalisia serca ŭ žali,
Choć z natuhi treśni.

Jduć huśkom swaty i swaci,
Swaški, bytcam huski,
Treba-ž zwyčaj šanawaci
Daŭni biełaruski.

Małady kažuch z burnosam
Na šastok uskinaŭ
I za stoł sieŭ pad ukosam,
U kut światych spaminaŭ.

A za im maršałki, swaški,
Daiš swaty i swaci:
Naliwajuć čarki z plašk',
Prosiać pačynaci.

Maksimowy-ž nosiać piwa,
Roznyja patrawy,
I haściej pić-jeści žywa
Prosiać: „budź łaskawy".

zek Ludowo-Narodowy", jak u Radaškawičach, a tam uznoŭ zabiaruć biełaruski budynak na „własność rządu", jak užo prabujuć rabić u Wilni z murami, dzie mieścicca Biełaruskaja Himnazija. Adnak Biełarusy ŭ Polščy nikoli nia tracili nadziei: dumałasia, što ŭsio paprawicca, što toj narod, jaki sam tak mnoha ŭciarpieŭ, dašć nam mahčymašć uzhadawać, jak naležycca, biełaruskuju dušu; ale kudy tam! Ministar Aświety Hłombinski niadaŭna ŭ Sojmie zajawiŭ, što jon moža kali ab Biełarusach i padumaje, ale ciapier, to nie.

A ważnaja, dy śmieła možna skazać, što najważniejšaja sprawa dla kožnaha narodu—aświeta praz matčynuju mowu! Tolki praz rodnuju aświetu kožny narod zdabywaje sabie ŭsio, što naležyć da lepšaha žyćcia.

Praz rodnuju aświetu kožny narod dastaje sabie ziamlu i wolu; a kali dźwie hetyja ważnyja rečy zdabudzie jaki narod inšaj darohaj, dyk blizu nikoli nia moža ich sa saboj utrymać. Ab praŭdziwaści hetaha duža wyrazna świedčyć nam historyja kožnaha narodu.

Dyk družna biarymosia za najważniejšuju sprawu, za swaju rodnuju aświetu! Ničoha, što mnoha pieraškod! Heta jakraz dokaz, što pieraškody hetyja my pawinny pieramahčy. Toj Biełarus, jaki za adsutnaściu škoły biełaruskaj, pasyłaje swaich dzietak u škołu polskuju, niachaj wučyć swajo dzicia šanawać swaju rodnuju mowu, hutaračy z im pa biełarusku, wypisywajučy jamu biełaruskija knižki i hazety. Toj-ža Biełarus, što ci nia moža, abo nia choča swaich dziaciej pasyłać u polskuju škołu, niachaj wučyć ich, jak mohučy, doma. Kožny biełaruski wučyciel, kožny naš wiaskowy intelihient niachaj starajecca zakłaści prywatnuju biełaruskuju škołu i wučyć tam dzietak našaha sialanstwa.

Usie našy siły, usie našy mahčymaści, usie sposaby pawinny my skirawać na sprawu najważniejšuju, na sprawu aświety Biełaruskaha sialanstwa.

Ad. St—ič.

Żywatok wa ŭsich zdarowy:
Dobra jescca, pjecca;
I razumnyja hałowy:
Rečkaj słowa ljecca.

A muzyki hrajuć hromka,
Aż dryżyć światlica;
Chłopcy, dzieŭki skačuć jomka,
Aż kraśniejuć lica.

Niet kanca ŭsialakim skokam:
Polki jduć, kadryli;
Niejkim dyša ŭsio urokam
Niazwyčajnaj chwili.

Nat lawonicha časami
Maje ŭpadabańnie,
Kali swaci z małajcami
Pojduć na hulańnie.

Usie ŭ wiasielli skokam rady,
Tolki maładaja —
Ci sapraŭdy, ci z spahady —
Sumna pahladaje.

Sieła cicha u kamory
Pry ćmiannoj haźničcy,
Zatužyłasia, mo' ŭ hory,
I ślaźmi daj licca.

Što-ž, apošni siońnia wiečar
Ščasnych dzion dziawočych,
A pazaŭtra ŭžo zamre čar
Snoŭ wiasny praročych.

Nadychodzić čas haračy
Letnich dzion mazolnych —
Čas kłapotaŭ, bied, niaŭdačy,
Ślozkaŭ mimawolnych.

Na swabodnuju hałoŭku
Los siamju čužuju
Nasyłaje: i świakroŭku
I załwicu złuju.

(Dalej budzie).

Z SOJMU.

Zakon ab padatku z majetnaści pryniaty 4 žniŭnia. Padatku padlahaje ŭsia majemaść kožnaj asoby. Ad padatku zwolnieny tyja, jakich majemaść warta nia bolš, jak 2000 złotych, abo tyja, jakich majemaść stanowiać mebli i inšyja rečy, što službać dla asabistaha ŭžytku, kali tolki wartaść ich nia pierawyššaje 5000 zł.

Padatak hety razłožany na raty; płacić jaho treba: u śniežni 1923 h., u čerwieni i śniežni 1924 h. i ŭ čerwieni i śniežni 1925 h.

Kab acanić majemaść kožnaj asoby, buduć adumysławyja dziela acenki kamisii.

Dziakujučy hetamu zakonu ŭ skarb haspadarstwa maje nadyjści hrošy na 1 miljard załat. frankaŭ.

Budžet i Biełarusy. Niadaŭna Ministr Skarbu pradstawiŭ Sojmu dziela zaćwierdžeńnia budžet na treciuju čećwierć hodu; budžet — heta znača plan raschodaŭ i prychodaŭ Polskaha Haspadarstwa. Ad imia biełaruskaha pasolskaha klubu wystupaŭ pas. Taraškiewič. Jon u swajej mowie wykazaŭ, što Polski ŭrad susim nia rupicca ab palapšeńni žyćcia biełaruskaha sialanstwa. Nakaniec naš pramoŭca, wyličyŭšy ŭsie kryŭdy, jakija znosić u Polščy biełaruski narod, zajawiŭ, što, kali tak budzie dalej, dyk Biełarusy zhodna z mižnarodnymi zakonami, jakija padpisała i Polšča, zwiernucca sa skarhaj da Lihi Narodaŭ.

Biełarusy, ukraincy, niemcy, žydy, socyjalisty, wyzwalency i polskaja narodnaja rabotnickaja partyja hałasawali praciŭ henaha budžetu.

Ministr Ziamielnaj Reformy. Sojm hałasami prawicy i Piasta pryniaŭ zakon ab ministerstwie ziamielnych reformaŭ, zamiest Hałoŭnaha Ziemskaha Ŭradu. Na stanowišča ministra paklikali Osieckaha z klubu Piasta. U Sojmie ŭžo jość złažany dla zaćwierdžańnia zakon ab asadnictwie i padziele ziamli. Jak widać z prajektu hetaha zakonu i z namieru Min. Osieckaha, dyk najbolšaja ŭwaha budzie źwiernuta na asadnictwa, a nadziełu ziamloj biezziamielnych i małaziamielnych nie nadta biarecca pad uwahu. Ale ničoha, usiožldyki niekali dačakaje naš sielanin praŭdziwaj reformy ziamielnaj.

Kamisija adbudowy. U Sojmie skłałasia adumysłowaja kamisija, jakaja maje abjechać zrujnawanyja wajnoj abšary, kab prasladzić pracu Biuraŭ Adbudowy. Ad pasłoŭ biełaruskich u skład hetaj kamisii uwachodzić pasoł Rahula. Kamisija heta 16 žniŭnia siol. h. źbirajecca ŭ Wilni i wyježdžaje na wioski. Kamisija pačnieć swoj abjezd, zdajecca, ad Brasłaŭskaha i Świancianskaha pawietaŭ, paśla pierajedzie ŭ Ašmianski, Wałožynski, Baranawiecki, Nawahrudski, Słonimski, Waŭkawyski, Łuniniecki. Duža pažadana, kab našy sialanie, jakich pakryŭdziła wajna, pryhatawali swaje žalby i prośby hetaj kamisii.

Biełaruski śpiešny wniosak. Delehat Uradu na Wilenščynu niadaŭna zahadaŭ zabrać pad kaznu Bazylijanskija mury ŭ Wilni, u jakich mieścicca Biełaruskaja Himnazija, biełaruski prytułak dla dziaciej, blizu ŭsie biełaruskija ŭstanowy i Prawasłaŭnaja Duchoŭnaja Sieminaryja. Praciŭ takoha susim niasłušnaha zahadu Delehata biełaruskija pasły pradstawili Sojmu śpiešny wniosak, kab Sojm spyniŭ zahad Delehata, pokul hetaj sprawy nie raźbiare sud. Ad imia Biełaruskaha Klubu ŭ Sojmie baraniŭ hetaj sprawy pas. Rahula. Prawyia i Piasty hałasawali praciŭ i takim čynam damahańni našych pasłoŭ adkinuli.

Sprawy hraničnyja. Biełaruski Pasolski Klub pradstawiŭ Sojmu damahańnie, kab haspadarom, jakim hranica miž Polščaj i Sawieckaj Biełarusaj adrezała ziemli, była jaknajchutčej nadana ziamla. Heta damahańnie Sojm adasłaŭ u Zahraničnuju Kamisiju, u jakoj ad Biełaruskaha Klubu ŭ hetaj sprawie wystupaŭ pasoł Ks. A. Stankiewič. Wyjaśniłasia, što Zahraničnaja Kamisija ŭ hetaj sprawie ničoha nia moža zrabić, bo ŭžo nijak nia možna narušać hranicy. Tady pasoł Stankiewič damahaŭsia, kab pakryŭdžanych nadzialili ziamloj, što zastałasia paśla hramadzian Sawieckaj Biełarusi, albo praz nadzieł z dziaržaŭnych i prywatnych ziemlaŭ, zhodna z zakonam ab Reformie Rolnaj. Damahańnie heta adasłali ŭ Kamisiju Ziamielnuju.

Ministr Aświety i Biełaruskija i Ukrainskija škoły. Biełaruski i Ukrainski Kluby damahalisia ad Sojmu, kab chut-

čej pazwolili adčyniać pačatkowyja i siarednija biełaruskija škoły. U adkaz na heta światoje damahańnie wystupiŭ Ministr Aświety Hłombinski i wykazaŭsia prociŭ. Spiešnaść sprawy adkinuli prawyja, Piast i N. P. R. Taki niahodny pastupak Ministra adnosna da rodnaj aświety hłyboka aburyŭ našych i Ukrainskich pasłoŭ i jany, piajučy swaje narodnyja pieśni, pakinuli salu pasiedžańnia.

Zapytańnie Ministraŭ. Pasoł P. Miatła i tawaryšy z Biełaruskaha Klubu złažyli zapytańnie Ministru Spraŭ Unatrannych i Ministru Sprawiadliwaści ŭ sprawie duža niahodnaha ŭtrymańnia aryštawanych u wastrozie ŭ Hłybokim, Dzisienskaha paw.—Pasły pytajuć Ministraŭ, ci wiadoma im ab hetym fakcie i ci majuć namier wydać zahad, kab spynić dahetulašniaje pałažeńnie aryštawanych u Hłybockim wastrozie.

Da nas pišuć.

Kalectwa biełaruskich dzietak.

HORADNIA.

U našym mieści, dziakujučy starańniam pasła Barana i inž. Dubiejkoŭskaha u praciahu niekalki hadoŭ byŭ prytułak dla biełaruskich sirotaŭ. U hetym prytułku sirotki našy mieli dobruju apieku jak materjalnuju, tak i duchowuju. Dahladali ich tak, jak tolki mahli i zaščaplali ŭ maładych ich dušach luboŭ da rodnaj mowy, da rodnaj swajej starany. Usio heta duža kałoła woka roznym našym woraham. Jany prytailisia i čakali adpawiednaj chwiliny, kab heta prypynišča biełaruskaści znistožyć. Kali p. Dubiejkoŭski ad pracy dla biełaruskaha prytułku adyšoŭ, a pasła Barana pasadzili ŭ wastroh, rožnyja ciomnyja asoby jak warańjo, nakinulisia na hetaje, možna skazać, adzinaje ŭ Horodni biełaruskaje hniaździečka.

A było woś jak. Pawietawy Horadzienski Starasta, jaki nas tak lubić, jak woŭk awiečku, ni z siaho, ni z taho 12 červienia siol. h. (№ 24383) kiraŭnikom prytułku zahadaŭ zdać jaho niejkamu nowamu kamitetu, na čale jakoha pastaŭleny: D. Lečycki, W. Prokopčyk i J. Šurpa.

Dahetul prytułkam apiekawalisia p. p. Baran i Dubiejkoŭski jak pradstaŭniki Biełaruskaha Kam. Pomočy paciarpieŭšym ad wojny. Statut hetaha kamitetu zaćwierdžany Ministerstwam. Adnak najbolšaja zhoda z zakonam ničoha nia warta prociŭ palityki starasty. Pastanawili—zrabili.

Nie wialikaja ŭ kancy koncoŭ byłab i biada,— niachaj-by sabie choć hety „Kamitet“, złožony pa zahadu starasty, apiekawaŭsia biełaruskami dzietkami. Ale chutka „apieka“ hena wyjawiłasia ŭ wa ŭsiej swajej ahidzie. Usiu majemaść prytułku, a było tam mnoha čacho, zabrali „starastaŭskija biełarusy“ biez zdačy praz administracyju prytułku, dyk ci na ŭžytak dzietak hena majemaść pojdzie, — zhadać trudna; apračа taho ŭ biełaruskim prytułku zawiedziena rasiejskaja mowa, paradku nijakoha, apieki nijakaj; poŭzajuć biednyja ludzkija stwareńni, jak dzikija zwiarki; dy ŭžo mnoha dzietak u prytułku niama; najchutčej ich musić paraspichali u prytułki polskija, abo u pastuški na wiosku paaddawali na wiečnych parabkoŭ, na wiečnych harotnikaŭ.

Rasiejščynu u prytułku zawodziać dziela taho, kab jaje chutka zamianić polščynaj, bož tut nie Rasieja, i kab takim čynam zhłumić rastki rodnaj Biełaruščyny.

Hetak da ŭsiaho biełaruskaha adnosicca polskaja čornaja sotnia, a karystajecca ŭ hetaj brudnaj rabocie brudnymi rukami ciomnych asob Lečyckich, Prakopčykaŭ, Mitkiewičaŭ, Šurpaŭ i im padobnych.

Dumajem, što staršynia Bieł. T-wa Pomačy Paciarpiejŭšym ad Wajny p. L. Dubiejkoŭski zabiare ŭznoŭ pad swaju apieku biełaruski prytułak, abo pieradaść jaho ŭ peŭnyja ruki. Niamožna-ž pazwolić na toje, kab našy worahi susim biezpraŭna zawaładali našaj ustanowaj. Starasta złamaŭ zakon i jon, kali nie admienić swaich pastanowaŭ dabrawolna, pawinien adkazwać prad sudom.

Niomaniec.

SUCHAWOLA, Sakolskaha paw.

„Inžynier“ z Halicyi.

Try miesiacy tamu zjawiŭsia ŭ wiosku Kapcioŭku „inžynier“, jak kazaŭ z Halicyi. Uhawaryŭsia u niekatorych haspadaroŭ kapać studni i rabić cymentowyja łaźni. Hakała z Kapcioŭki, Praŭdzik z kalon

Kapcioŭskaj i Klapacki z hetaj samaj kalonii, kupili cymentu ŭ Sakołcy i p. „inžynier“ uziaŭsia da pracy. Ale, jak moža čaławiek rabić što, kali jon hetaha nia znaje? Tak i tut stałasia. „Inžynier“ da taho času rabiŭ, pakul nie prakanaŭsia, što haspadary majuć hrošy. Haspadary spadziawajučysia, što moža buduć studni, dahadžali hetamu „inžynieru“, jak skuli. Ale, nia tak zbyłosia, jak dumali. „Inžynier“, wyduryŭšy ad haspadaroŭ pa 30 dalar., pajechaŭ pa tawar da Baranawič i nie wiarnuŭsia. Ciapier ni studni, ni hrošy, ni „inžyniera“. Drapajuć hałowy sialanie, ale pa časie. Praściarahaju darahich čytačoŭ prad padobnymi „inžynierami“.

Suchawolec.

Što čuwać na świecie.

P O L Š Č A.

Polskaja nota (pišmo) u sprawie Litwy. Delehat Polskaha Uradu pry Lizie Narodaŭ padaŭ staršyni Rady pišmo, u jakim skaržycca na Litwu za toje, što tam, jak sam kaža, jość nieŝta tysiač dźwieście Palakoŭ, a Litoŭcy im bytcam nie dajuć prawoŭ.

Patrapiać musić i litoŭcy napisać na Polski Urad padobnaje pišmo, bo nia bolš (a zdajecca, što mienš) i jany tut u Polščy majuć prawoŭ, za Palakoŭ u Litwie.

Zjezd liehjonistaŭ. U hetych dniach u Lwowie adbyŭsia źjezd lehijonistaŭ (Piłsudskaha žaŭniery). Na źjeździe byŭ Piłsudski, jakomu prywitalnuju depešu z Waršawy pasyłaŭ jen. Šeptycki, ciapierašni Min. Wajny.

Ciažkoje pałažeńnie ŭ Niamieččynie. Abiadniełaja pašla wajny i prycisnuta praz swaich pieramožcaŭ Niamieččyna apynułasia ŭ duža ciažkim pałažeńni. Niamieckaja marka da taho spała, što stałasia blizu ničoha nia warta. Idzie wialikaja baraćba miž monarchistami i kamunistami za uładu. Adny i druhija (kožny paswojamu) dumajuć zwalić ciapierašni ŭrad i ŭziać uładu ŭ swaje ruki, kab paprawić pałažeńnie kraju. Čym heta ŭsio tam končycca, nia wiadama. Wiadama tolki toje, što tam mahčymy i wialikija zabureńni.

SAWIECKAJA BIEŁARUŠ.

Biełaruskija knižki - padručniki. Dziakujučy starańniam Narodnaha Kamisaryjatu Aświety Biełarusi, u Maskwie maje nadrukawacca biełaruskich padručnikaŭ na 92,795 rub. zoł.

Nastaŭnickija kursy. Pa ŭsich pawietach Biełarusi adčynieny karotka-terminowyja kursy dziela pryhatawańnia nastaŭnikaŭ.

Biełaruskaść u Smalenščynie. Ciapier u Smalenščynie jość 7 biełaruskich škoł, pieršaj stupieńi, i adna druhoj stupieni. Robiacca zachody, kab uwieści biełarusaznaŭstwa ŭ Smalenski Uniwersytet. — Ahułam biełaruskaja sprawa tut idzieć dawoli tuha.

Biełaruskaść u Mahiloŭščynie. Usiej padporaj biełaruskaj tut sprawy źjaŭlajecca hurtok biełaruskich studentaŭ u Mahiloŭskim Instytucie. Hety hurtok naličaje ŭžo da 100 čaławiek. Studenty biełarusy arhanizujuć lekcyi pa biełarusaznaŭstwie, robiać doślechy histaryčnych miest, prabujuć arhanizawać biełaruskija škoły. Biełaruskich škołaŭ u Mahiloŭskim pawiecie ŭsiaho dźwie.

Amnestyja dla Biełarusaŭ. Centralnyja wykanaŭčyja sawieckija kamitety abwieścili niadaŭna amnestyju (darawańnie) dla takich prociŭsawieckich biełaruskich dziejačoŭ:

1) Dla tych, što arhanizawali prociŭsawieckija wajennyja siły ŭ 1918, 19 i 20 h.;

2) dla biełaruskich prociŭsawieckich palityčnych dziejačoŭ;

3) dla biełaruskich socyjalistaŭ rewalucyjanieraŭ;

4) dla ŭsich biełaruskich sialan, što naležyli da prociŭsawieckich wystupleńniaŭ.

L I T W A.

Kursy biełarusaznaŭstwa. Pry Ministerstwie Biełaruskich Spraŭ u Koŭni ad 10. IV da 19. V siol. h. adbywalisia kursy biełarusaznaŭstwa. Na kursach, miž inšymi, było 33 biełarusy. Lekcyi čytali wiadomyja biełaruskija dziejačy: W. Łastoŭski, i K. Dušeŭski.

Hrošy na biełaruskuju sprawu. Na Biełaruskaje Ministerstwa ŭ Litwie asyhnawana dawoli značnuju sumu litaŭ.

Hrošy hety Ministerstwa, zdajecca, abwiernie pradusim na drukawańnie biełaruskich knižak, jak školnych, tak i inšych.

ŁATWIJA.

Biełaruskaja praca ŭ Łatwii, jak my ŭžo časta pisali, raźwiwajecca duža pamysna. A heta dziela taho, što Łatyski ŭrad da biełaruskaj sprawy adnosicca sprawiadliwa. Što heta tak, moža świedčyć choćby toje, čto pry Ministerstwie Aświety jość asobny addzieł dla Biełaruskaj Aświety. Dziakujučy hetamu addziełu, a takža i pracy T-wa Baćkaŭščyna ŭ Łatwii, jość užo dźwie Biełaruskija Himnazii: u Dźwinsku i ŭ Lucynie. Abiedźwie hety himnazii ŭtrymliwajucca na skarbowy košt.

Biełaruskaja wiečaryna. U Krasłaŭcy niadaŭna adbyłasia biełaruskaja wiečaryna. Kirawała joj wiadomaja dziejačka P. Miadziołka. Wielmi ŭdała hrali „Paŭlinku“ Kupały, chor pryhoža śpiawaŭ biełaruskija narodnyja pieśni.

Krychu ab haspadarcy.

Siejmo łubin!

Duža časta sialanie našy narakajuć na niedachwat chlaŭnoha i štučnaha hnoju. Dyk susim daremna. Ziamlu možna hnoić i hnojem zialonym. Zialonym hnojem jość łubin. Łubin duža karysny dla žyta, bo jon maječ u sabie mnoha saletry. Saletra mieścicca na karanioch łubina u niewialičkich narostach: u narostach hetych siadziać malenkija (wokam ich nie dahledziš) žyŭčyki (bakteryi), jakija z pawietra ćiahwajuć saletru i addajuć jaje łubinu, na jakim jany žywuć, biaručy sabie ad łubinu što inšaje. Wotža zaaraŭšy pad žyta łubin, karyść musić być wyraznaja. Znača, kali haspadar choča paprawić swoj dabrabyt, niachaj sieje jak najbolš łubinu. Treba taksama wiedać, što takža (choć nie ŭ takoj miery) karysna sieić i kaniušynu, haroch, piaušku, wyku, seradelu.

Jość dwa hatunki łubinu: žoŭty i sini. Žoŭty bolš liściasty i kuściasty nadajecca najlepš na piaski i na ziamlu bezwapiennuju. Sini—wysoki, listy jaho wuzkija, lubić ziamlu ciažkuju. Lepš sieić łubin sini. Jon lepš abychodzić, chutka i roŭnamierna daśpiawaje.

Zaarać łubin naležycca za 2—3 tydni prad siaŭboj žyta. Duža karysna, nat' i abawizkowa, prad araǹniem łubin ukačać wałam.

Kožny sielanin pawinien wiedać, što na łubin hrošy škadawać niama što. Wiernucca jany za hod z pracentami.

A. Siarmiaha.

Z WILNI.

Zaniatki u Wilenskaj Biełaruskaj Himnazii pačnucća ŭ subotu 1-ha wieraśnia u 9 hadzinie ranicy.

Wyznačanyja wučniam papraŭki pawinny być zdadzieny pamiž 27 žniŭnia i 1 wieraśnia.

„Алеся“. Wilenskaje Wydawiectwa Kleckina nadrukawała apawiadańnie Kupryna „Алеся“, jakoje na biełaruskuju mowu pierakłaŭ Kraŭcoŭ Makar.

„Шляхам Жыцьця“. Tojež wydawiectwa Kleckina nadrukawała druhoje wydańnie sbornik wieršaŭ Janki Kupały: „Шляхам Жыцьця“. Wydańnie čystaje i pryhožaje.

Kanfiskata „Lietuvos Rytai“. Pa zahadu Kamisara Uradu 31-ha lipnia skanfiskawany № 35 litoŭskaj hazety „Lietuvos Rytai“ za staćciu: „Nowaje leta — nowyja listy.

„Беластоцкі працэс“. Drukujecca i chutka wyjdzie knižka „Беластоцкі працэс“. Kniha heta budzie dawoli wialikaja; u joj źmieščana ŭsio, što było najważniejšaje na sudzie nad Biełarusami ŭ Biełastoku.

„Na pryźbie“. U chutkim časie wyjdzie z druku knižka „Na pryźbie“— J. Byliny. Knižka heta drukujecca łacinskimi literami.

„My Biełarusy“. Hatowa da druku i mahčyma, što chutka budzie drukawacca knižka łacinnikaj „My Biełarusy“ — Chłopčyka z pad Hrodny.

J. E. Wilenski Biskup Matulewič, jaki wyjaždžaŭ u Rym, ciapier znachodzicca ŭ Bawaryi na supačynku i chutka ŭžo wierniecca da swajej Dyecezyi.

USIAČYNA.

Tytun i zdaroŭje.

Kureńnie tytunu, asabliwa častaje, niatolki duža škodzić sercu i krywinosnym žyłam, ale často stwarajeć suchoty hrudziej. Najčaściej zdarajucca suchoty hrudziej u rabotnikaŭ na fabrykach tytunu.

* * *

Kolki zołata ŭ Amerycy.

Niadaŭna zroblenaje abličeńnie bahaćcia skarbu Amerykanskich Złučanych Stanaŭ pakazała, što ŭ hetym haspadarstwie skarbowaha zołata jość 3,878,548,202 dal. zołatam,

* * *

Kolki na wajnie zhinuła Francuzaŭ.

Za čatyry hady wajny (1914—1918) Francuzaŭ zhinuła 1.400.000 žaŭnieraŭ.

* * *

Pradažnamu Biełarusu.

Što zrabiŭ-by, bracie, widziačy čaławieka, jaki hatuje piatlu na swaju šyju, kab pawiesicca?... Moža pamohby?

Kali chočas, bracie, ŭleźci ŭ čužuju piatlu, — leź: „achwota horš niawoli“.

* * *

HUTARKA Z LISTANOŠAM.

(Praudziwaje zdareńnie).

Ja: Wiečar dobry!

Listanoš: Šacunak panu.

Ja: Što čuwać, jak majeciesia, hazetki pryniaśli?

List.: Tak, ale, wiedajecie, mnie ŭžo pakoju nie dajuć z wašymi hazetkami. Zaŭsiody pytajuć „czemu pan ich nie niszczy?“ Prawa pazwalaje, niščyć „chamskija“ hazety. „Chamskija“ hazety hańbiać Sakolščynu „zaiście“ polsku.

Ja: Ci možacie skazać, jakija pany heta kažuć?

List.: Nie, wybajčajcie, ja hetaha nie skažu.

Ja: I wy spaŭniali ichnija zahady?

List.: Nie, ja nie adważyŭsia. Ale mnie dziŭna, što hetyja asoby tak drenna Wam žadajuć.

Ja: Nikoli nia kidajcie našych hazet, bo inačaj wy zhubicie swaju słužbu.

List.: Wybačajcie! Wy haworycia tak, a jany kažuć, što, jak pan „będzie doręczał chamskie gazety, to z posadą w prędkim czasie pożegna się“.

Ja: Napišecia ab hetym inspektaru Počt.-Telehr. u Biełastoku.

List: Pastarajusia hetak zrabić...

Z hutarki majej wychodzić niešta sumnaje. Chto zjaŭlajecca prawadaŭcam dla „urzędów poczt.-telehr.“: ci Ministerstwa, ci „moi przyjaciele ze szczepu Galicyjskiego“?

Swoj.

Swaja Počta.

Suchawolcu: Za prysłanaje dziakujem i drukujem. Prosim bolš.

St. Sielickamu z Mikulina: „Krynicu“ achwotna Wam pasyłajem. Pažadana, kab pisali da nas.

Biełarusu z Udziału: Achwiaru na „Krynicu“ 100.000 m. p. atrymali; padziaka.

Ksiandzu X: 50.000 m. p. atrymali i dziakujem.

Ksiandzu Y: 50 000 m. p. atrymali. Dziakujem. Prosim ab nas nie zabywacca.

K. Swajaku i A. Saładusie: Red „Krynicy“ duža prosić swaich starych supracoŭnikaŭ adnawić swaju pracu dla „Krynicy“. Prosim pisać na nas!

U Biełarusk. Kniharni, Zawalnaja 7
pradajucca
„NIADZIELAŠNIJA EWANHIELII i NAWUKI“
Ks. Dr. I. Bobiča
na ŭsie niadzieli hodu.

Redaktar-wydawiec U. Znamiaroŭski. Druk. Wilensk. Wydawiectwa B. Kleckina.